

3.d

Adviesnota 'Aanvraag 1ste fase uitvoeringskrediet Binnenbijster (deelgebied Westelijke Langstraat fase 2)'

Fractie Partij voor de Dieren

Vraag:

1. We lezen in de adviesnota dat het project helpt bij het behalen van de stikstofdoelen en bovendien Brabant van het stikstofslot helpt te halen. Hoe werkt dit precies, hoeveel CO₂-reductie levert dit project naar verwachting op, en zou men hier niet ook een bijdrage moeten verlangen van de intensieve veehouderij in het gebied?

Antwoord:

Het project helpt bij het behalen van de stikstofdoelen en Brabant van het stikstofslot te halen, doordat de aanleg van deze robuuste natuur de nadelige gevolgen van de uitstoot van stikstof compenseert. De natuur is door deze inrichting als het ware minder gevoelig voor stikstofdepositie. Dat is ook de reden dat de Westelijke Langstraat in eerste instantie een PAS-project was (Programmatische Aanpak Stikstof), totdat de PAS door de Raad van State in 2019 ongeldig werd verklaard. De Raad van State was van oordeel dat onvoldoende was geborgd dat toegezegde natuurinrichting ter compensatie van de uitstoot van stikstof ook daadwerkelijk zou worden uitgevoerd en er dus vooruitlopend op die aanleg geen stikstofruimte mocht worden weggegeven aan economische activiteiten. Achteraf kunnen we stellen dat bij de Westelijke Langstraat deze vrees ongegrond was: die natuurinrichting komt er wel degelijk.

De CO₂-reductie door de aanleg van dit natte natuurgebied is een ander positief aspect van de realisatie van de Westelijke angstraat. Door de vernatting van het gebied blijft het veen in de ondergrond grotendeels onder de grondwaterspiegel en wordt oxidatie van veen in belangrijke mate voorkomen. Oxidatie van veen leidt tot het vrijkomen van CO₂ (en in veel mindere mate ook van stikstof).

De hoeveelheid CO₂-reductie van dit project is weergegeven in onderstaande figuren uit het rapport "Verkenning broeikasgasreductie Westelijke Langstraat uit 2022". De berekende reductie is ongeveer van 25-31,5 naar 8-15 ton CO₂ equivalenten per ha per jaar.

Afbeelding 4.2 Emissie van de Westelijke Langstraat in ton CO₂ equivalenten per hectare per jaar in 2019 waarbij een correctie is uitgevoerd op het aandeel veen aan de oppervlakte van het perceel en een correctie op de dikte van het veenpakket boven de grondwaterstand

Vraag:

- Antwoord:

Vraag:

- Antwoord:

- Vraag:

- Antwoord:

In de adviesnota worden alluviale bossen niet genoemd. Alluviale bossen groeien op beek- of rivierafzettingen (van het zogenoemde alluvium of alluviaal) en staan direct of indirect onder invloed van beek- of rivierwater. De verschijningsvorm loopt sterk uiteen. Ze kunnen zeer soortenrijk zijn en zeldzame typische soorten bevatten.

Vraag:

5. In 2024 zijn er in het gebied bomen gekapt en in 2025 wordt er juist weer aangeplant. Is er ecologisch onderzoek geweest dat er geen huizen van kwetsbare soorten zijn omgehakt? U bent het vast met ons eens dat je beter eerst mitigerende maatregelen toepast voordat je iets gaat afbreken, hoe is dat hier gebeurd?

Antwoord:

Voor het kappen van de bomen in fase 1 is ecologisch onderzoek geweest en is een kapvergunning afgegeven. In fase 2 van dit project wordt 15 ha bos aangeplant onder andere ter compensatie van in de fase 1 gekapte bomen; deze aanplant is in 2024 reeds grotendeels gerealiseerd.

Vraag:

6. Na inrichting van het gebied zal de provincie de natuur openbaar verkopen, om andere geïnteresseerden deze natuur te laten beheren. Kan het beoogde proces nader uitgelegd worden? Wie gaat controleren en veiligstellen dat dit beheer op een correcte manier plaatsvindt? En wie houdt zicht op behoud van biodiversiteit tijdens particulier beheer?

Antwoord:

De vastgoedspecialisten van de provincie zullen de natuur openbaar verkopen onder de gangbare voorwaarden die gelden voor particulier natuurbeheer. Onder diezelfde voorwaarden zijn in fase 1 al 60 hectare door particulieren beheerde natuur gerealiseerd. De provincie voert ook de controle uit op de kwaliteit van het natuurbeheer.

Vraag:

7. Is er een goede nulmeting gedaan welke diersoorten er nu in dit gebied aanwezig zijn? Voor welke soorten zou deze EVZ een kans zijn om terug te keren? Zijn er (enkele) doelsoorten bepaald als graadmeter voor het succes van deze EVZ-realisatie? Is de inrichting van het project misschien zelfs zó opgezet om bepaalde soorten in dit gebied terug te krijgen?

Antwoord:

De realisatie van de Westelijke Langstraat is met name gericht op het herstellen van de vegetatie die hoort bij dit kwelgebied en niet zozeer op terugkeer van diersoorten. Tegelijk met het herstel van de oorspronkelijke vegetatie van het kwelrijke slagenlandschap zal het aantal diersoorten natuurlijk wel toenemen.

Aan de hand van de recent uitgevoerde natuurdoelanalyses (NDA), de monitoring natuurdoeltypen (NDT; uitgevoerd door de provincie) en de monitoring van grondwater (kwalitatief en kwantitatief; uitgevoerd door het waterschap) wordt bepaald of de peilverhogingen voldoende zijn voor de beoogde natuurontwikkeling en of peilaanpassingen en/of extra afplaggen nodig is.

Ter illustratie van de tot nu toe bereikte resultaten hieronder een bericht van Mirjam Wouters, boswachter van Staatsbosbeheer:

"In natuurgebied de Langstraat is veel moois te vinden in de maand mei. Veel bijzondere plantensoorten die hier voorkomen, zijn afhankelijk van het zuivere kwelwater dat uit de bodem omhoog komt.

In de sloten groeit krabbenscheer. Een plant die zo'n 50 jaar geleden veelvuldig in sloten door heel Nederland voorkwam. De plant drijft op het water en in de bloei, lijkt de plant wat op een krab, waarvan de naamgeving. Watervogels zoals de zwarte stern, maken er graag hun nesten op, zo zijn ze veilig voor rovers. Wie weet brengt de krabbenscheer in de toekomst nieuwe vogelsoorten naar dit gebied. In het water vind je ook slangenwortel. De Latijnse naam is letterlijk vertaald 'prachtige moerasbewoner'. Een echte moerasplant, met een wat exotisch uiterlijk. Ook zagen we bij het doorlopen van de velden, een flink aantal moeraskartelblad planten. Door het vele water, zijn het grote planten geworden. Ook deze plant is nu zeldzaam, maar in de Langstraat staat er een mooi aantal bij elkaar.

In mei worden de percelen 'vroeg gemaaid' en het maaisel afgevoerd. Zo wordt het gebied verschaald en krijgen steeds meer kruiden de kans om tot ontwikkeling te komen. We maaien echter niet alles. Ongeveer 1/5e van het gras blijft staan. Hier kunnen bloemen zaad zetten en zich verspreiden, of vlinders verpoppen en uitsluipen.

Nu het kwelwater weer in het natuurgebied wordt vastgehouden, kan de natuur tot ontwikkeling komen. Soorten stabiliseren zich en breiden zich op termijn misschien wel uit. Ook hopen we in de komende jaren verdwenen soorten te zien terugkeren. Want hoe meer soorten voorkomen, hoe stabieler een ecosysteem is."

Fractie PvdA

Om het debat toch goed te kunnen voeren willen we meer inzicht hebben in de volgende vragen per project en dus agendapunten:

Vraag:

1. Waarvoor, doel smart weergegeven, een algemene formulering zoals 'het draagt bij aan het halen van de KRW-doelen' is te vaag.

Antwoord:

- *De reden voor de realisatie van fase 2 van deze natte natuurparel is de Europese verplichting om de uitbreiding van de N2000 in 2027 gerealiseerd te hebben. Het aanvullende NNB-gebied valt ook onder de natte natuurparel Westelijke Langstraat, waarvan de realisatie door het waterschap als doel is gesteld.*
- *In de adviesnota staan op pagina 4 ter nadere informatie een aantal inhoudelijke argumenten genoemd voor de realisatie van dit natuurgebied.*

Vraag:

2. Wie is de verantwoordelijke partij in deze projecten, graag aangeven op basis van beleid, regelgeving etc.

Antwoord:

Het natuurontwikkelingsproject Binnenbijster is voorbereid en wordt gezamenlijk gerealiseerd door provincie Noord-Brabant, Staatsbosbeheer, gemeente Waalwijk en waterschap Brabantse Delta. De provincie is verantwoordelijk voor het behalen van de inrichting van het Natuurnetwerk Nederland (inclusief de N2000) en het Natuurnetwerk Brabant. Het waterschap heeft samen met veel andere partijen met de provincie een manifest ondertekend, waarin is afgesproken dat alle partners uit dit manifest zich gezamenlijk inspannen voor de realisatie van deze doelen. Voor het waterschap is dit een speciaal gebied, omdat het ook een natte natuurparel is en we hiermee dus ook dat doel van het waterschap realiseren.

Vraag:

3. Welke middelen worden ingezet, in de begroting opgenomen onder welke begrotingsposten met welke bedragen?

Antwoord:

In fase 2 werken we met de gangbare bijdragen van het waterschap en derden voor de inrichting van natte natuurplek.

De provincie financiert 100% van de natuurinrichtingsmaatregelen en 50% van de hydrologische maatregelen. Het waterschap draagt de restende 50% bij aan de hydrologische maatregelen plus haar eigen apparaatskosten. Aangezien in fase 1 nagenoeg het hele watersysteem al is ingericht, blijft de bijdrage van het waterschap aan fase 2 beperkt. Indien mogelijk zal de provincie na verkoop van de ingerichte gronden een deel (50%) van de natuurinrichtingskosten verhalen op de eindbeheerder van het natuurgebied.

Zie ook bijlage 1 - Financiële dekking - van de adviesnota.

Vraag:

4. Passen de uitgaven binnen de begrotingsposten, zo nee, met welke middelen worden ze dan betaald?

Antwoord:

De uitgaven passen binnen de begrotingskosten. Zie bijlage 1 - Financiële dekking - van de adviesnota.

Vraag:

5. Zijn er mogelijkheden voor (financiële) samenwerkingspartners en zo in welke mate en op grond van welke wetgeving/afspraken?

Antwoord:

Zie bijlage 1 - Financiële dekking - van de adviesnota.